

Προλογικό

Τὸ τελευταῖο αὐτὸ τεύχος τοῦ περιοδικοῦ ΘΕΟΛΟΓΙΑ (τόμος 87ος, τεύχος 4ο, Ὀκτώβριος - Δεκέμβριος 2016) περιλαμβάνει ἄρθρα ποικίλης ὕλης, πὸν ἄπτονται διαφόρων θεματικῶν περιοχῶν καὶ γνωστικῶν ἀντικειμένων τῆς ἐπιστήμης τῆς Θεολογίας· ὀρισμένα δὲ ἐξ αὐτῶν ἐπιχειροῦν μία διεπιστημονικότερη προσέγγιση.

Εἰδικότερα, στὸ πρῶτο ἄρθρο τοῦ παρόντος τεύχους ὁ Π. Παπανικολάου περιγράφει μὲ τρόπο εὐσύνοπτο τὴ σtάση τοῦ Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου ἔναντι τῆς φιλοσοφίας, βασιζόμενος στὸν κε' λόγο τοῦ Ἱεράρχου *Εἰς Ἡρώνα τὸν Φιλόσοφον*, προκειμένου νὰ τεκμηριωθεῖ ἡ πίστη στὴν Τριαδικότητα τοῦ Θεοῦ τόσο ὡς πρὸς τὴν ὁλότητα τῆς, ὅσο καὶ ὡς πρὸς τὸ καθένα ἐκ τῶν τριῶν Προσώπων.

Ἐπεταὶ ἡ μελέτη τοῦ Σωτ. Κόλλια, ὁ ὁποῖος παρουσιάζει πειστικὰ τὸ ἰδιαιτέρως ἐνδιαφέρον κατὰ τὴ γνώμη μας ζήτημα τῆς ἀξιοποίησης στὴ σύγχρονη ἀγωγή τοῦ χριστοκεντρικοῦ μοντέλου, ὅπως αὐτὸ ἀναδεικνύεται ἀπὸ τὸν παιδαγωγικὸ λόγο τοῦ Μ. Βασιλείου. Ἀκολούθως ὁ πρωτοπρεσβύτερος Μιχ. Βοσκὸς ἀναδεικνύει μὲ εὐστοχία στὸ ἄρθρο του τὴν τριαδολογικὴ διδασκαλία τοῦ Ἁγ. Γρηγορίου Νύσσης, ἐστιάζοντας στὴ διάκριση τῶν ὄρων οὐσία καὶ ὑπόστασις.

Στὴ συνέχεια ὁ καθηγητῆς Β. Εbeid στὴ δικὴ του μελέτη ἐπιχειρεῖ ἀποτελεσματικὰ νὰ προσεγγίσει τὴ Χριστολογία τοῦ Ἱεροῦ Αὐγουστίνου μέσῳ τῶν ἔργων τοῦ τελευταίου, ἀλλὰ καὶ σὲ σύγκριση πρὸς τὴν ὀρολογία τοῦ Θεοδώρου Μοψουεστίας, ὥστε νὰ καταδείξει τὸ γενικὸ πλαίσιο τῆς χριστολογικῆς διαμάχης στὴν προοπτικὴ τῆς χριστολογικῆς σκέψεως τοῦ Ἱ. Αὐγουστίνου. Ἐπειτα ὁ Ἁν. Μαρκᾶς ἀναλύει τὴν πρωτοποριακὴ θεολογικὴ σκέψη τοῦ Θεοφίλου Ἀντιοχείας σὲ σχέση πρὸς τὴν τριαδολογία, ἀλλὰ καὶ τὴ θεολογικὴ γνωσιολογία.

Ἀκολούθως οἱ μελετητῆς Πρ. Πέτροβιτς καὶ Ζλ. Μάτιτς καταγράφουν διάφορες θεολογικὲς ἀποκλίσεις καὶ προτείνουν τὶς ἐκκλησιαστικὲς προϋποθέσεις τῆς θεωρίας τοῦ θεοποιοῦ φωτός. Ἐπειτα ἡ ἀγγλιστὴ μελέτη τοῦ Ἱ. Τσαῖροβιτς ἡ ὁποία ἀναδεικνύει τὴν ἀντίληψη τοῦ John Behr περὶ τῆς

Ἄγ. Γραφῆς καὶ περὶ τῆς ἐν συνεχείᾳ Ἱερᾶς Παραδόσεως πού βασιίζεται στὴ σκέψη τῶν Ἁγίων Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας περὶ τοῦ τετάρτου αἰῶνα, τὴν ὁποία καὶ προτείνει ὁ Behr στοὺς σύγχρονους θεολόγους.

Τὸ ἐπίσης ἀγγλιστὶ σύντομο ἄρθρο τοῦ Μιχ. Γαλεριανοῦ πού ἀκολουθεῖ ἀναφέρεται στὸ ζήτημα τοῦ ἀριθμοῦ τῶν μυστηρίων τῆς Ἐκκλησίας καὶ καταγράφει τὰ κριτήρια διακρίσεως μεταξὺ μυστηρίων καὶ «μυστηριοειδῶν», κατὰ τὸν π. Β. Bobrinskoy, ἐντὸς τοῦ πλαισίου τῆς Ὁρθοδόξου Παραδόσεως.

Ὁ π. Στ. Χατζηγεηγορίου ἀκολούθως παρουσιάζει μὲ γλαφυρότητα στὴν ἐργασία του τὴ χρήση τῆς παρομοίωσης πρὸς τιμὴν τῆς Θεοτόκου στὴν ὑμνογραφία τῶν Θεομητορικῶν ἑορτῶν, ταξινομώντας τὴν σὲ κατηγορίες βάσει τοῦ θεματικοῦ τῆς περιεχομένου.

Ἔπεται ἡ ἰδιαιτέρως καταποπιστικὴ μελέτη τοῦ ὁμ. καθηγητοῦ Κ. Χαλαμπίδη γιὰ τὰ ὀλόγλυφα καὶ τὰ ἀνάγλυφα ἔργα στὴν ἀρχαία χριστιανικὴ Ἐκκλησία βάσει τῆς αἰσθητικῆς καὶ θεματικῆς ἀποτύπωσης καὶ ἐξέλιξής τους σὲ Δύση καὶ Ἀνατολή ἕως καὶ τὸν ἔβδομο αἰῶνα.

Ἐν συνεχείᾳ ὁ Γ. Ἀνδρουτσόπουλος, βασιζόμενος σὲ ἀρχεϊακὰ ἔγγραφα, προβαίνει σὲ μία ἱστοριοδιφικὴ ἔρευνα πού ἀφορᾷ μία ἄγνωστη δανειακὴ σύμβαση μεταξὺ τοῦ Π. Πατρῶν Γερμανοῦ καὶ τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Γηροκομείου Ἀχαΐας. Κατόπιν ὁ Λ. Ἀλεξόπουλος ἀσχολεῖται στὴ δική του μελέτη μὲ τὴν φυσιολογία τοῦ πεπτικοῦ συστήματος καὶ τὸν τρόπο πού αὐτὴ ἐνισχύει τὴν ἐπιχειρηματολογία τοῦ ἀπολογητοῦ Ἀθηναγόρου στὸ ἔργο του *Περὶ ἀναστάσεως νεκρῶν*.

Ἀκολουθοῦν ἐν κατακλείδι δύο διεπιστημονικὲς ἐργασίες: Ἡ πρώτη, τοῦ Δ. Φωτίου μὲ τίτλο: «Διαπαιδαγώγηση μέσα ἀπὸ συμμετοχὴ σὲ ἀντιρατσιστικὲς κοινωνικὲς πρακτικὲς: Πρόγραμμα Καταπολέμησης τοῦ Ρατσισμοῦ τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου Ἐκκλησιῶν», ἐξετάζει τὴν ἐνεργὸν δράση τῶν χριστιανικῶν Ἐκκλησιῶν καὶ δὴ τῶν Ὁρθοδόξων ἐναντίον τῶν φαινομένων ρατσισμοῦ καὶ ρατσιστικῆς βίας. Ἡ δεύτερη, τοῦ Σπ. Σταμάτη, περιγράφει συγκριτικὰ τὴ διαδικασία εἰσαγωγῆς καὶ κοινωνικῆς ἐντάξεως νέων μελῶν σὲ ἑτερόκλητες κοινοβιακὲς καὶ θεραπευτικὲς κοινότητες, ἐπισημαίνοντας τίς διαφοροποιήσεις κατὰ τὴν διαδικασία ἔνταξης δοκίμων σὲ μοναστικὰ κοινόβια βάσει τῶν ἀρχῶν καὶ τῶν προϋποθέσεων τοῦ μοναχισμοῦ.

Μετὰ ἀπὸ τίς προαναφερθεῖσες μελέτες, στὰ «Ἰδιόμελα» ὁ πεζογράφος Εὐθ. Τζάνος ἀναλύει ἀπὸ τὸ συγγραφικὸ ἔργο τοῦ Φώτη Κόντογλου τὴν

άρθρογραφία του, ή όποία σχετίζεται με τή θεμελίωση τής πίστεως στα βιβλία τής Παλαιᾶς Διαθήκης -κυρίως- και στα άγιοπατερικά κείμενα.

Ἐν τέλει τίθενται και στο παρόν τεύχος οι μόνιμες στήλες του περιοδικού, ήτοι τά «Θεολογικά Χρονικά», τά «Περιοδικά Ἀνάλεκτα», τό «Βιβλιοστάσιον» και τό «Ἀναλόγιον», στις όποίες περιλαμβάνονται άντιστοίχως αναφορές σε έπιστημονικά θεολογικά συνέδρια και γεγονότα, έπισκόπηση έλληνικῶν και διεθνῶν έπιστημονικῶν θεολογικῶν περιοδικῶν, βιβλιοκρισίες και κριτικές βιβλιογραφικές παρουσιάσεις, καθώς και ένημερωτική καταγραφή τῶν προσφάτων θεολογικῶν ενδιαφέροντος εκδόσεων.

Ἐπιπλέον ανακοινώνουμε ότι από την Ἐπιτροπή Διοικήσεως τής Ἐπικοινωνιακῆς και Μορφωτικῆς Ὑπηρεσίας τής Ἐκκλησίας τής Ἑλλάδος, κατά την 65η/10.01.2017 συνεδρίασή της προεδρευόντος του Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν και πάσης Ἑλλάδος κ.κ. Ἰερωνύμου, αποφασίστηκε όμοφώνως ό διορισμός νέας Συντακτικῆς Ἐπιτροπῆς του περιοδικού ΘΕΟΛΟΓΙΑ, μετά από τή λήξη τής θητείας τής προηγούμενης για τήν χρονική περίοδο 2017-18, τά μέλη τής όποίας είναι: ό Σεβ. Μητροπολίτης Λαγκαδά, Λητῆς και Ρεντίνης κ. Ἰωάννης· ό αρχιμ. Γρηγόριος Παπαθωμάς, Καθηγητῆς του Ε.Κ.Π.Α· ό πρωτοπρ. Βασίλειος Καλλιακμάνης, Καθηγητῆς του Α.Π.Θ· ό κ. Παναγιώτης Σκαλτσῆς, Καθηγητῆς του Α.Π.Θ· ό κ. Κωνσταντῖνος Λιάκουρας, Καθηγητῆς του Ε.Κ.Π.Α· ό κ. Βασίλειος Τσίγκος, Καθηγητῆς του Α.Π.Θ. και ή κα Ειρήνη Χριστινάκη, Ἐπίκ. Καθηγήτρια του Ε.Κ.Π.Α.

Ἡ προαναφερθεῖσα Ἐπιτροπή αποφάσισε ότι θα ακολουθήσουν δύο άφιερωματικά τεύχη εντός του 2017: «Χάρισμα και Θεσμός» τό μεν και «Θεολογία και Ἐπιστήμη σε διάλογο» τό δε.

Θα έπιθυμούσαμε να ενημερώσουμε τους άξιότιμους συγγραφείς και συνεργάτες τής ΘΕΟΛΟΓΙΑΣ ότι, κατόπιν αποφάσεως τής παραπάνω Ἐπιτροπῆς, τά υποβαλλόμενα άρθρα, άπαραιτήτως άνέκδοτα, θα περιλαμβάνονται στην ύλη του περιοδικού, έφόσον πληρούν τά έπιστημονικά κριτήρια τής πρωτοτυπίας, τής τεκμηριώσεως, τής γλωσσικῆς άριότητας, καθώς και τής τήρησης τῶν άρχῶν του νηφάλιου έπιστημονικῶν διαλόγου και του σεβασμού προς τους μετέχοντες σε αυτόν.

Ὅλοκληρώνοντας, έπισημαίνεται ότι από τό έπερχόμενο τεύχος του περιοδικού θα εφαρμόζονται έναίιοι κανόνες συγγραφῆς (Author Guidelines) τῶν υποβαλλόμενων προς δημοσίευση άρθρων, που θα άφορουν τή δομή,

τὴ μορφοποίηση καὶ τὸν τρόπο τῶν βιβλιογραφικῶν παραπομπῶν· οἱ κανόνες αὐτοὶ θὰ δημοσιευθοῦν πολὺ σύντομα στὴν ἴστοσελίδα τοῦ περιοδικοῦ ὡς ὁδηγίες πρὸς τοὺς συγγραφεῖς. Ἐπιπροσθέτως οἱ συγγραφεῖς θὰ πρέπει νὰ συνυποβάλλουν καὶ σύντομη περίληψη (περ. 200-250 λέξεων) τῶν πονημάτων τους, τῶν μὲν ἑλληνόγλωσσων στὴν ἀγγλικὴ κατὰ προτίμηση γλῶσσα, τῶν δὲ ξενόγλωσσων στὴν ἑλληνικὴ.

Εὐχόμαστε στοὺς προσφιλέστατους ἀναγνῶστες καὶ σκαπανεῖς τῆς θεολογικῆς ἐπιστήμης καλὴ περιδιάβαση στὶς σελίδες τοῦ περιοδικοῦ· ἐκφράζουμε δὲ τὴν ἐλπίδα νὰ δημιουργηθοῦν γόνιμοι προβληματισμοὶ ἀπὸ τὴ μελέτη τῶν δημοσιευόμενων ἄρθρων, οἱ ὁποῖοι νὰ προαγάγουν «προσθήκη Θεοῦ» τὴν ἐπιστημονικὴ θεολογικὴ ἔρευνα.

Ἐκ τῆς Διευθύνσεως Σύνταξης

Note for contributors

Authors aimed to submit papers for publication to *THEOLOGIA* are kindly requested to advice the section “Author Guidelines” at the website:

www.ecclesia.gr/greek/press/theologia/index.asp

Also it could be very usefull if the contributors submit a short abstract or summary (aprox. 200-250 words) in English, if the paper is written in greek, and in Greek language, if the paper is written in any other language.